

Monihyötyiset ratkaisut viljelijän tukena

Karoliina Rimhanen

VYR Viljelijäseminaari 16.2.2023 Hämeenlinna

Maatalouden harjoittamiseen kohdistuu odotuksia

Siirtyminen kestävämpiin tuotantotapoihin ja luonnonvaroja säästävään maatalouteen

Erosion torjunta, ravinnevalumien ehkäisy, torjunta-aineiden välttäminen, vesiensuojelu

Hiiliviljely, hiilensidonta, hiilivarastojen ylläpitäminen ja kasvattaminen

Sopeutuminen ilmastonmuutoksen vaikutuksiin ja kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen

Biologisen monimuotoisuuden säilyttäminen

Kulttuurimaisemien säilyttäminen

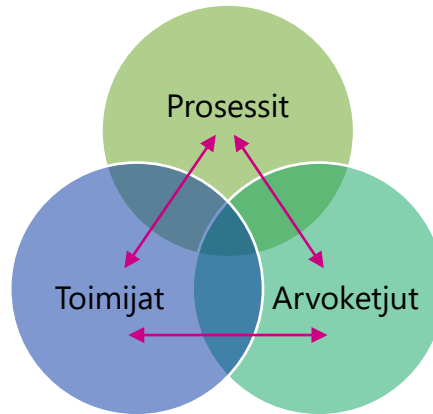
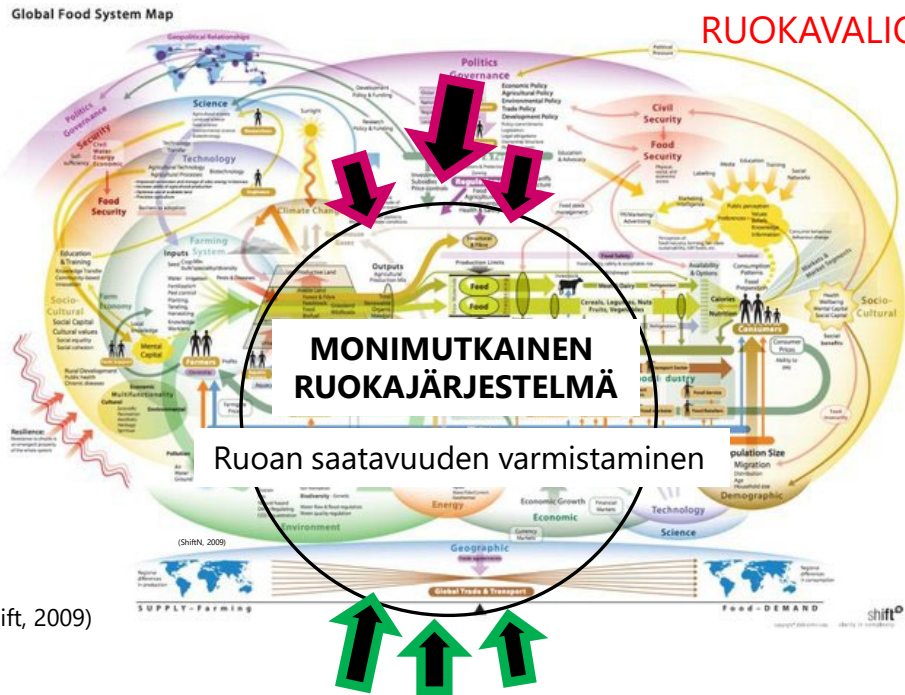
Tuotannon tehostaminen, uusien alojen raivaamisen välttäminen

Monimutkaisuus lisää ruokajärjestelmän haavoittuvaisuutta häiriöille

ILMASTONMUUTOS SOTA COVID-19
 VÄESTÖNKASVU MONIMUOTOISUUDEN VÄHENEMINEN

RUOKAVALIOMUUTOKSET

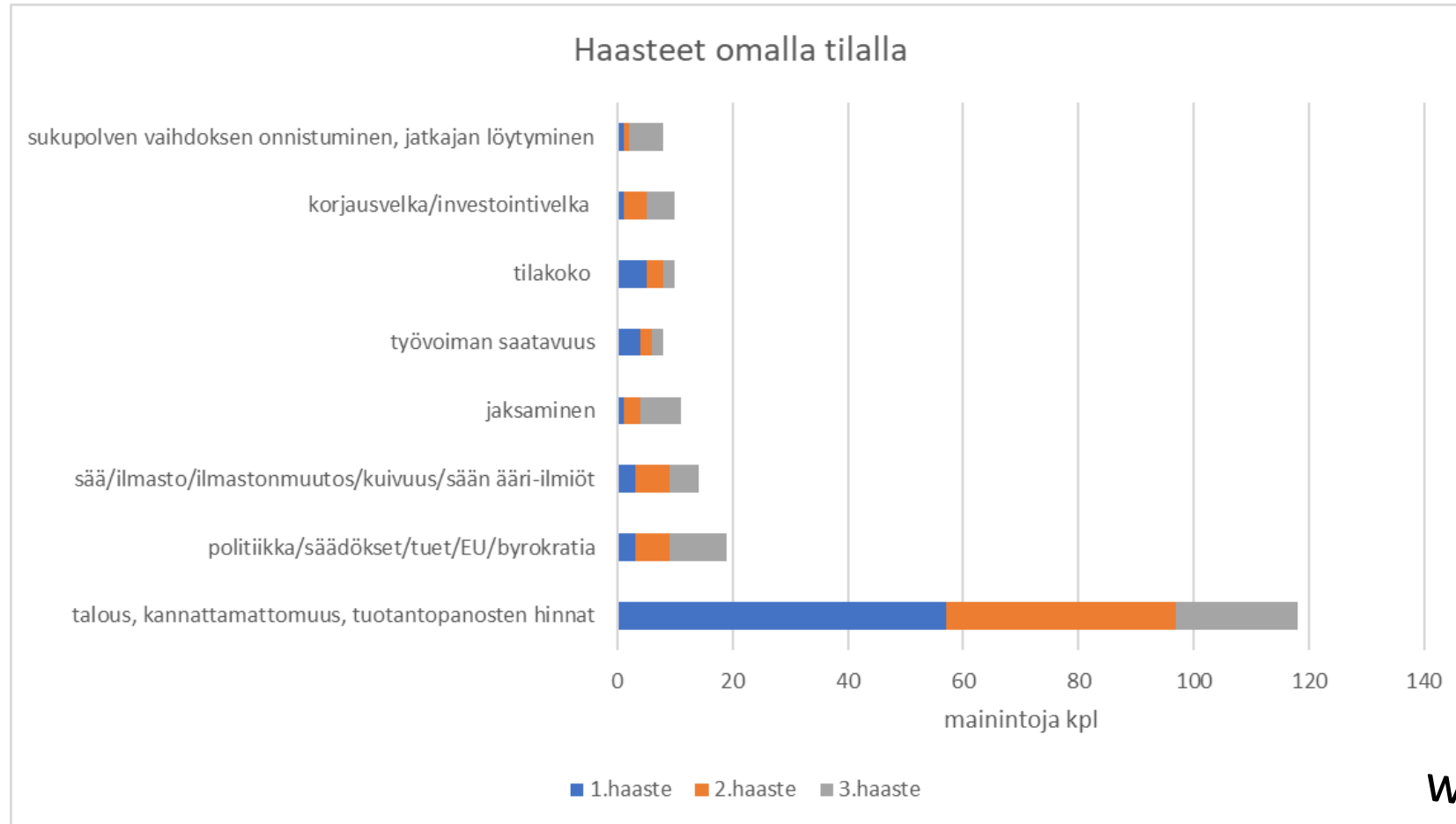
(Shift, 2009)

Muutosjoustavuutta edistävät tekijät ja toimet

Kuva: Tapio Tuomela / Luke

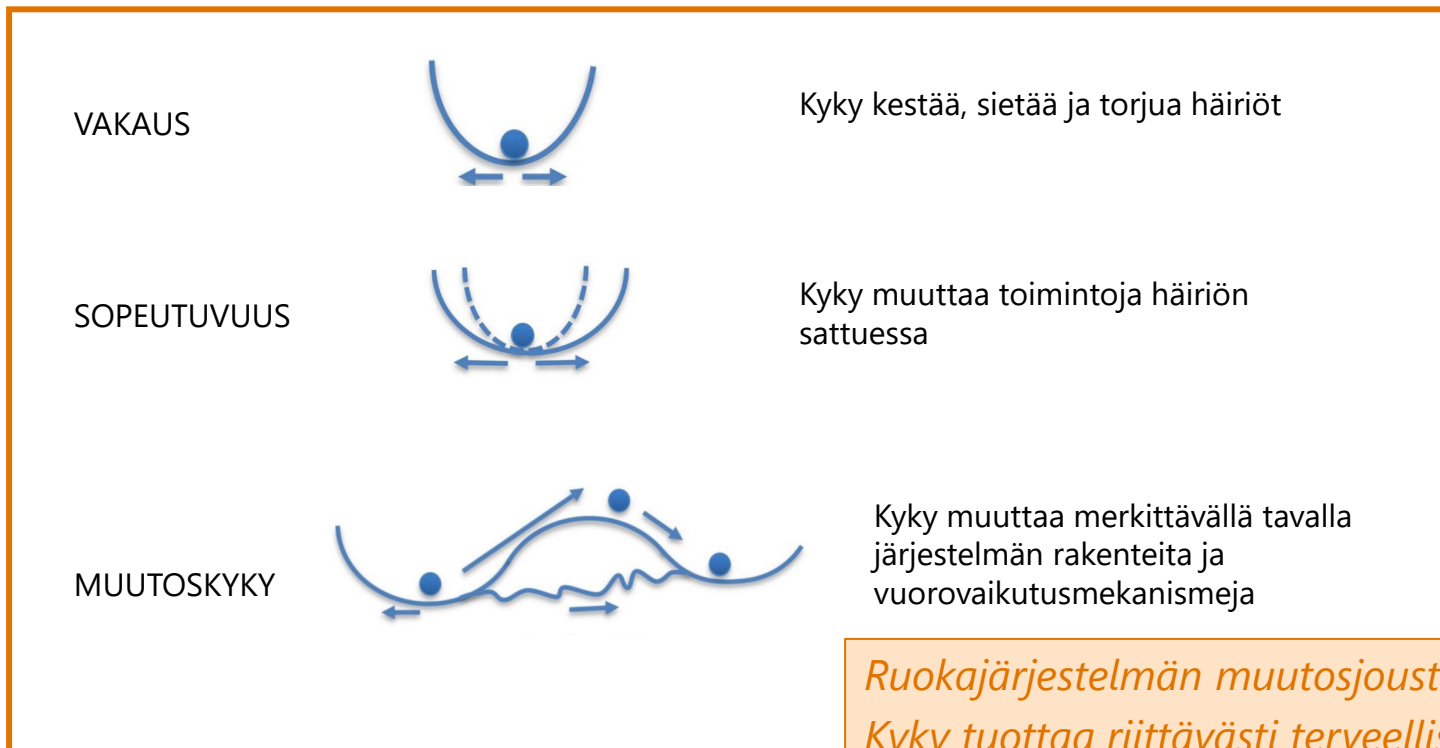
Varsinaissuomalalaisten viljelijöiden kokemat haasteet oman maatilan toiminnalle 2020-luvulla, MURU hankkeen kysely

www.ilmastoviisas.fi

Muutosjoustavuuden ulottuvuudet

Kestävyys

Kyky täyttää nykyhetken tarpeet vaarantamatta tulevien sukupolvien mahdollisuutta hyvään elämään

Resilienssi

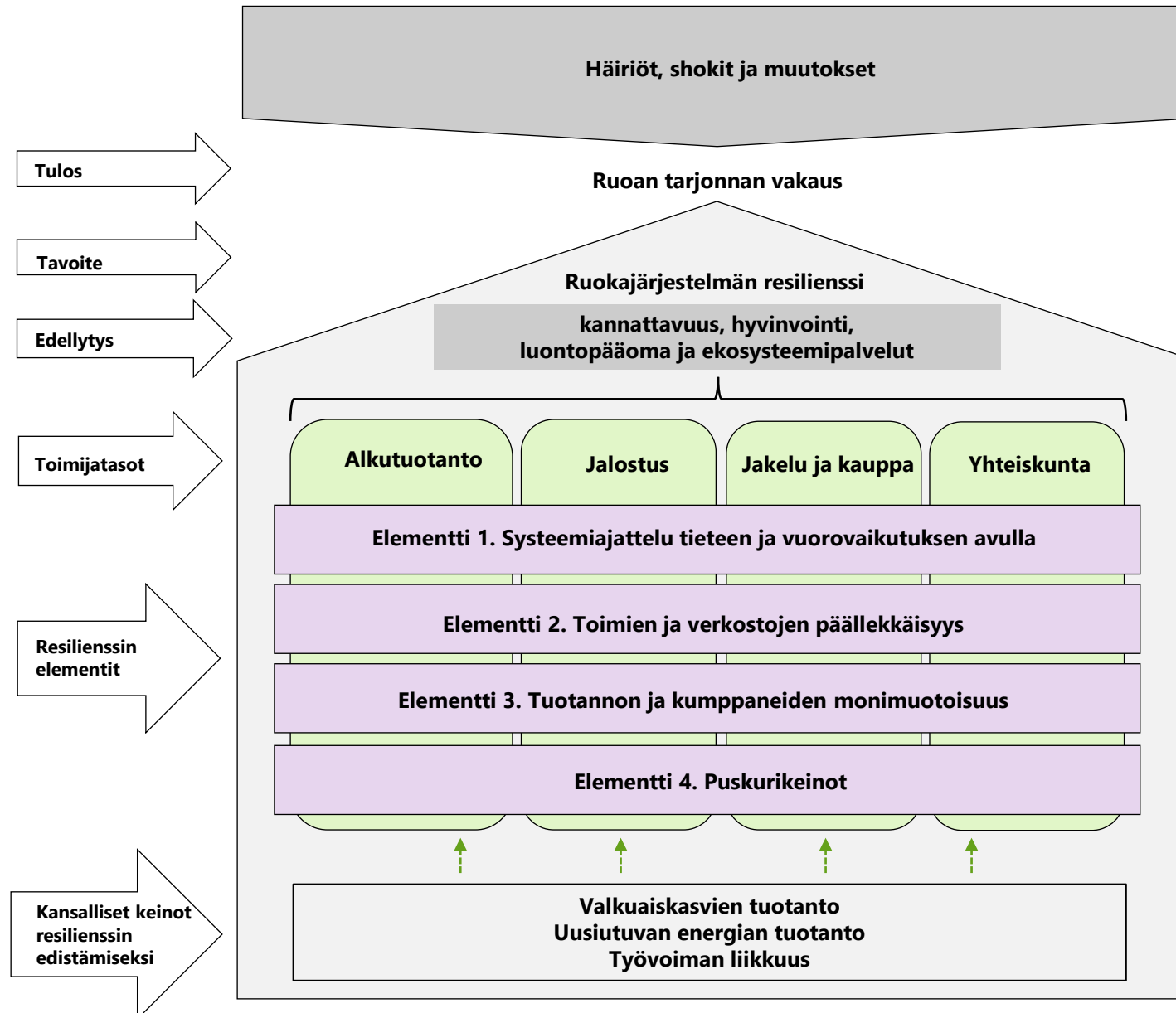
Kyky täyttää tarpeet huolimatta häiriöistä ja shokeista

Ruokajärjestelmän muutosjoustavuus:

Kyky tuottaa riittävästi terveellistä, turvallista ja kulttuurisesti sopivaa ruokaa, joka on fyysisesti ja taloudellisesti saavutettavissa ihmisille, häiriöistä huolimatta.

Meuwissen ym. 2019; Tendall ym. 2015; UN 1987; Walker ym. 2004; Folke ym. 2010

Suomalaisen ruokajärjestelmän resilienssin elementit

Monimuotoisuuden edistäminen

Monipuoliset kasvilajit ja –lajikkeet,
seokset, viljelykierto,
viljelykäytännöt, markkinakanavat,
tulolähteet, tiedon monimuotoisuus

Kuva: Karoliina Rimhanen

- Erilaisten kasvien viljely samana vuonna tarjoaa ”**vakuutuksen**” ympäristön vaihtelua vastaan, koska eri lajit reagoivat eri tavoin sääoloihin
  - Eri kasveilla erilainen kasvuvaihe säähäiriön aikaan
- Monimuotoisuus viljelykierrossa edistää **maaperän terveyttä** ja kasvukuntoa
  - Auttaa toipumaan ilmastonmuutoksen aiheuttamista sääilmiöistä, esim. kuivuudesta tai tulvista
  - Vähentää eroosiota
  - Lisää eloperäistä aineista maahan, C varastoituminen mahdollista
  - Edistää ravinnetasapainoa
  - Lisää maan biologista monimuotoisuutta
  - Tukee pienempää riippuvuutta ostopanoksista
  - Edistää pölytystä, kasvituhoojien biologista säätelyä

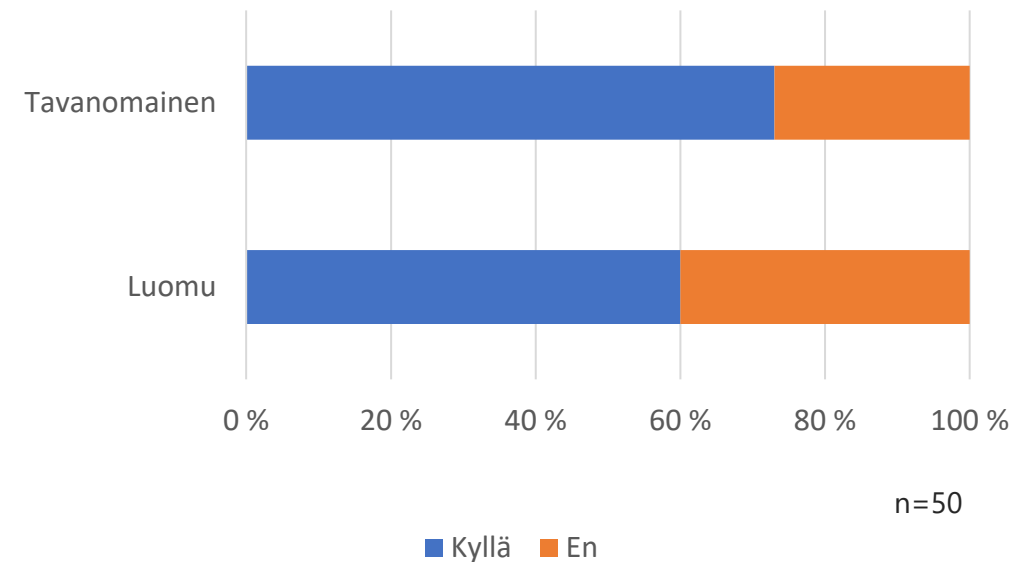
Pirkanmaalaisten viljelijöiden suunnitelmia toimenpiteistä maaperän kasvukunnon edistämiseksi 5 vuoden kuluessa, MURU hankkeen kysely

www.ilmastoviisas.fi

Monipuolistan viljelykiertoa
Huolehdin talviaikaisesta kasvipeitteisyydestä
Lisään syväjuuristen kasvien viljelyä
Kylvän monilajisia apilanurmia
Kylvän kerääjäkasveja
Lisään maanparannuskuituja ja – lannoitteita
Kevennän muokkausta

Multavuus on noussut
Kuivuuden sietokyky ja vedenläpäisykyky on parantunut
Satotaso on noussut
Viljelyvarmuus on parantunut
Työ on nopeutunut ja helpottunut

Suunnitteletko uusia toimenpiteitä tilallasi?

Johtopäätökset

Omavaraisuuteen perustuva kannattava alkutuotanto on kestävyuden ja resilienssin kulmakivi

Maatalouden kohtaamat häiriöt edellyttävät riittävää ja monipuolista kotimaista tuotantovolyymiä, jota tukee saatavilla oleva kotimainen uusiutuva energia

Muutosjoustavuuden edistäminen edellyttää monitieteistä yhteistyötä, tiedonvälitystä sekä johdonmukaista poliittista tahtoa

Luottamukseen perustuva dialogi ja yhteistyö lisää systeemistä ymmärrystä, halukkuutta ottaa vastuuta resilienssin kehittämisessä ja parantaa reagointikykyä häiriötilanteissa

Tuloksia voidaan hyödyntää ennakoituvuudessa ruokajärjestelmien toimintavarmuuden vahvistamiseksi epävarmuuden lisääntyessä

Resilienssin näkökulmia tulisi sisällyttää ruokajärjestelmää ohjaaviin strategioihin ja politiikkaan

Kiitos!

Löydä meidät verkosta

 luke.fi

Tilaa uutiskirjeemme ja pysy jyvällä!
luke.fi/uutiskirje

Luonnonvarakeskus (Luke)
Latokartanonkaari 9, 00790 Helsinki

